170

Incunable

Richard Paffroet

in Impressura platea

Episcopi Daventrie

S: A.

G

31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

~~65~~
170
g.31
gw 287
CA. 663

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Elegantiaꝝ viginta præcepta



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Elegantiaꝝ viginta præcepta Incipiũt

D cõficiendas elegãter epl'as pauca ſcitu dignĩſſima ⁊ clariſſimoꝝ oratoꝝ p̃ceptis electa tibi memoriæ ſummop̃e ſunt commendãda. quæ ſi frequenti vſu ſummaqꝫ attẽtione practicãdo animaduerteris. nõ paꝝ fructus in dicẽdo ⁊ ſcribẽdo cõſequeris. Bene ſcribere epl'as et eleganter dicere trib⁹ rebus ꝯpanť. Arte. imitatione. ⁊ exercitatione id eſt vſu. ❡ Ars conſiſtit in terminis grãmaticæ ⁊ in p̃ceptis elegantiarũ atqꝫ rhetoricæ. Ideo poſt rudes grãmaticæ regulas hæc leganť præcepta. Imitatio vero cõſiſtit in aſſidua ⁊ attẽta auditione atqꝫ lectione dictoꝝ eloquentiũ viroꝝ. audiẽdo nãqꝫ ⁊ legendo electas ſentẽtias doctiſſimoꝝ eloquẽtia comparať teſtãte auguſtino dicẽte. Ad comparãdam eloquẽtiam magis ꝓdeſt ſi quis eloquẽtes audiat ⁊ diligẽter legat q̃ꝫ ſi circa artis p̃cepta ſe occupet. ❡ Exercitatio cõſiſtit in cõtinuo vſu ⁊ cõſuetudine dicẽdi ⁊ ſcribẽdi. In omni nanqꝫ diſciplina infirma eſt artis ⁊ regulaꝝ præceptio ſine ſummo illaꝝ vſu ⁊ exercitio Nulla eñ res tantum ad eleganter dicendum ꝓficit quãtum crebra ſcriptio:

Rimũ præceptum eſt de adiectiuo ⁊ ſubſtantiuo cui⁹ ſunt quinqꝫ puncta. Primũ adiectiuũ venuſte præcedit ſuũ ſubſtantiuum

❡ Exemplnm

Optima virtus Diuinum ingenium
Tua dignitas Excellens prauitas

❡ Secundũ inť adiectiuũ ⁊ ſubſtantiuũ pulchre locatur genitiuus. ❡ Exemplum

Magna prauoꝝ hominum malicia regnat
Præclara ſtudioſoꝝ ingenia laudantur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Varios multiformes ꝙ planetarum effectus in iſtis inferioribus videmus.

¶ Tercium int̃ adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū eleganter ponit̃ relatiuū cum ſuo ṽbo ꝑ modū parẽtheſis

Eſt autẽ parẽtheſis elegãs int̃poſitio ſcntẽtiæ q̃ remota ſermo remanet integer Exemplū

Honeſta eſt(quæ a paucis colitur)philoſophia

Utilis eſt(quam plæriq̧ cupiunt) pecunia

Video paratas(quas horreo)guerras.

¶ Quartū int̃ adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū ꝙ venuſte ponit̃ præpoſitio cū ſuo caſuali Exemplū

Maximam in republica diligentiam habeto

Summum in rhetorica ſtudium facito.

Magnas ꝓ bñficijs recœptis gratiaꝝ actiões agito

¶ Quintum punctum inter adiectiuū ⁊ ſubſtãtiuum quãdoq̧ nomen quãdoq̧ verbum quãdoq̧ alia pars collocatur. ¶ De nomine

Summã q̃dẽ maria leticia in annūciatiõe recœpit

¶ De ṽbo. Multa legiſti doctoꝝ volumina

¶ De aduerbio. Qd in viꝝ tandẽ peritiſſimū euaſiſti.

¶ Et caueas ne adiectiuū nimium elonget̃ a ſuo ſubſtantiuo quia hoc vicio non careret

Ecundum præceptum eſt de relatiuo et antecedente cuius ſunt duo puncta.

¶ Relatiuū cū ſuo ṽbo pulchre ĩ pĩcipio ſermonis locat̃ ⁊ antecedẽti ſuo p̄ponit̃ Exemplū

Quã iam pridẽ optaui poeticã ſtudeo facultatẽ

Quẽ maxĩa cum diligẽtia ſcripſi ṽgiliū tibi cõcedo

Quas habeo tecum amicitias multi laudant

¶ Oratores ꝓ elegãtia id vſurpãt vt ancedens cū ſuo relatiuo cõcordet ſed cū ſuo ṽbo vel adiectino diſcordet

¶ Exẽplū Quas mihi dediſti lr̃as fuere ſuauiſſimæ Qd alij ſic. dediſti mihi lr̃as quæ fuerūt ſuauiſſimæ

Quas tecū pepi aicitias mihi fuere ḡtiſſimæ Virgi⁹
Vrbē quā ſtatuo vr̄a ē. Therēti⁹. Vt placerēt popu
lo q̄s feciſſꝫ fabulas. ¶ Scriptura Sermonē quē
vos audiſtis nō eſt meus

Erciū p̄ceptū ē de ſuppoſito v̄bo ⁊ obliq̄. cuius
ſunt q̄ttuoꝛ pūcta. ¶ Perfecta oꝛō grāmatica
trib⁹ cōſtat ꝑtib⁹ ſuppoſito. v̄bo. ⁊ obliq̄. q̄ partes moꝛe
oꝛatoꝝ ſic oꝛdinant̄. Obliqu⁹ in pꝛīcipio ſuppoſitū in
medio. v̄bū in fine venuſte locet̄ Exemplū
Pulſantib⁹ ⁊ ꝑſeuerantibus ianua aperitur.
Carthaginem ſcipio affricanus deleuit
Plurib⁹ reb⁹ ad regēdā rempublicā politic⁹ indiget
¶ Scd̄m. Oīs obliqu⁹ elegant̄ ſuo regēti p̄ponit̄
¶ Iſtud ē mag̃ vniuerſale. Et ꝑ iſtud p̄ceptū gt̄ūs fre
quētiſſime p̄cedit ſuū regēs. Ita datiu⁹ ⁊ cæteri obliq̄
vt patet ī exēplis ſequentib⁹ De genitiuo
Iudicis eſt ſemper in cauſis verum ſequi.
Patroni eſt nōnunq̄ꝫ ſequi veriſimile.
Regū populoꝝ ⁊ nationū ſenat⁹ poꝛt⁹ erat ⁊ refugiū.
¶ Itē noctis tp̄e venit amici cauſa ¶ Datiuo
Diis parētib⁹ ⁊ magiſtris nō reddit̄ equales. Meis ad
te ſcriptis lr̄is accurate reſpōdiſti De accuſatiuo
Patrem ſequitur ſua pꝛoles
Degeneres animos timoꝛ arguit De ablatiuo.
Ea ratione ad ſcientiarum ſtudium acceſſim⁹ vt bona
rum artium virtutem conſequamur

¶ Tercium punctum. ¶ Inter ſuppoſitū ⁊ v̄bū
ſæpe oēs obliq̄ vel plures mediāt ꝑoꝛnate. ¶ Exēplū
Cæſar magis facūdia ī exhoꝛtādo milites q̄ꝫ foꝛtitudīe
monarchiā imperij adept⁹ eſt. Therentius
Hic prauæ ꝯſuetudīs cauſa h⁹ moꝛtē fert tā familiarit̄
Ego hoīes magnis v̄tutib⁹ p̄ditos ſummoꝑe diligo
¶ Quartū Int̄ ſuppoſitū ⁊ ſuū v̄bū elegātiſſime po
nit̄ relatiuū cū ſuo v̄bo ꝑ modū parēthēſis. ¶ Exēplū.

¶ Sapiẽtia q̃ a plærisq̃ contẽnitur est oĩ auro p̃ciosior.
¶ Amicitia tua quam multis officijs patefecisti facit vt omnia inter nos debeant esse communia.
Cicero q̃ in dicẽdi facultate tanq̃ ſolis iubar effulsit. archipoetæ r̃ddidit hæreditatẽ miloni vitã donauit ⁊ cæsaris animũ ſibi cõciliauit. ¶ Itẽ Therentius
Virt⁹ tua vel vicinitas qđ ego in ꝓpinq̃ pte, amicicie puto facit vt te familiarit̃ noſcã. ¶ Itẽ Virgili⁹
Aſt ego quæ diuũ incedo regina iouiſq̃ ⁊ ſoror et coniunx vna cum gẽte tot annos bella gero.

Quartum præceptum de mutanda oratione vnius modi in alium

¶ Orationẽ ex v̾bo finiti modi q̃ vel vt p̃cedente mutabis elegãter in orationem ex accuſatiuo ⁊ infinitiuo hoc eſt mutabis appellatũ elegãtiſſime in dictũ.
¶ Appellatum eſt oratio ſuppoſiti ⁊ appoſiti q̃ vl' vt præcedente. ¶ Exemplum
Quod filij parentib⁹ obediant eſt laudabile.
¶ Item dictum eſt infinitiu⁹ cum accuſatiuo ante ſe vt filios obedire parentibus eſt laudabile

¶ Simplex grammatic⁹ dicit

Scio q̃ iam deus punit damnatos
Audiui q̃ tu ſcripſiſti litteras.
Accœpi q̃ dux debellabit regem

¶ Orator elegantius dicit

Scio deum iam punire damnatos.
Audiui te litteras ſcripſiſſe
Accœpi ducẽ debellatũ ire regẽ vel debellatuꝝ eſſe regẽ
¶ Et debet hic ſeruari vt in hac mutatiõe nõ varietur tẽpus ſ; p̃ns indicatiui vel optatiui mutet̃ in p̃ns infinitiui præteritũ in præteritũ futuꝝ in futuꝝ
Itẽ actiuũ ĩ actiuũ ⁊ paſſiuũ ĩ paſſiuũ ¶ De actiuo Therẽti⁹. Deum natum rumor eſt amare. loco huius Rumor eſt q̃ meus nat⁹ amat. Chremes venit clami

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

tans indignum facinus comperiſſe ſe pamphilum pro vxore habere hanc. In qua oratione ſunt duo dicta Et valet iſtam. Chremes venit clamitãs ꝙ ipſe comperit indignum facinus ꝙ pamphilꝰ pro vxore haberet hãc. Item exemplum de futuro. Timeo petrum ligua ſua praua famam meam labefactum ire id eſt ꝙ labefaciet.

¶De paſſiuo

Therentiꝰ. Qui poſtqꝫ audierat filio ſuo non datũ iri vxorem. loco huiꝰ ꝙ vxor nõ dabit filio ſuo.

¶Nota ꝙ eadem ſententia exprimitur tam in actiuo qꝫ in paſſiuo ꝑ futuꝝ indicatiui ⁊ ꝑ futurũ infinitiui ꝑ futuꝝ participij

¶Exemplum

Audiui ꝙ rex franciæ inuadet flandriam
Audiui regem franciæ inuaſum ire flandriam
Audiui regem franciæ inuaſurum flandriam

¶Ita quoqꝫ eadem ſententia exprimitur per pñs indicatiui per pñs infinitiui ⁊ pñs participij. Et ita ꝑ præteritum licet hoc variatur in participio.

Et ſicut poſitum eſt exemplũ in actiuo ita in paſſiuo diligens p̄ceptor ꝑ varia practicabit exempla.

Quintum p̄ceptum eſt de poſitiõe modi ꝓ modo.

Futuꝝ cõiunctiui pulchre quandoqꝫ pro futuro indicatiui ponitur. ¶Ita quoqꝫ præteritum cõiunctiui ꝓ præterito indicatiui ⁊ ita de præſenti.

¶Exemplum

De futuro Semper ego prouidero ne tuam offendero amiciciam id eſt prouidebo ne offendam
De præterito Dixerim pro dixi reperitur
De præſenti Velim pro volo ponitur

Item negligentem enim feceris pro facies. Item morem tibi geſſero pro geram. Item ſi famam meam defẽderis ego te amauero pro amabo.

Therentius. De lachryma crede inqꝫ mihi aut conſolando aut conſilio aut re mea iuuero pro iuuabo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Item ſi pergis abiero pro abibõ
¶ Præſens infinitiui reperitur plærumq̃ apud poe
tas ⁊ oratores poni. pro præterito imperfecto indicati
ui quod magis nobis mirandum q̃ imitandum ſentio
Virgiliꝰ. Nos pauidi trepidare metu crines ⁊ flagrã
tes excutere ⁊ ſacros extinguere foutibus ignes pro
nos trepidabamꝰ nos excutiebamꝰ ⁊ extĩguebaꝰ ignes:
Therentiꝰ. Inuidere oẽs mihi mordere clanculum
Ego floccipendere ꝑ omnes inuidebant mihi ⁊ morde
bant ⁊ ego floccipendebam. Saluſtius
Seges populiq̃ finitimi bello tẽtare pauci ex animis
auxilio eſſe ꝑ reges tentabãt ⁊ pauci erãt.
¶ Similes orationes tu q̃ plurimas comperies ſ ne
quaq̃ in vſum tuum ducas. Non enim congrue dicit
quando ego ſcribere petrus ludere pro quãdo ego ſcribe
bam petrus ludebat.
Extum præceptum eſt de ꝙ Magnopere aduertẽ
dum eſt vt a noſtris colloquijs hanc cõiunctio
nem q̃ abijcimus Grammaticꝰ dicit inepte
Moneo ꝙ tu ſcutum debitum mihi ſoluas.
Rogo ꝙ tu mecum prandeas.
Volo ꝙ filius meus obediat magiſtro
¶ Orator dicir eleganter
Moneo tu ſcutum mihi debitum ſoluas vel te ſoluere
Rogo tu mecum prandeas velꝰ te mecum prandere.
Volo filius meus obediat magiſtro vel obedire magi
ſtro: ¶ Therentius
Sed pater adeſt caue te triſtem eſſe lentiat:
Si me metuis mores caue in te eſſe ſeneiam iſtos pro
neꝰ ſentiam.
¶ Hic nota iſta quattuor verba. Caueo. Vereor. Ti
meo. Metuo idem ſignificant cum ne ⁊ ſine ne
Exemplum. Caue pater te triſtem eſſe ſentiat
Et caue ne pater te triſtem eſſe ſentiat idem ſunt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Ita quoqꝫ vereoꝛ pater mihi pecunias mittat
Et vereoꝛ ne pater mihi petunias mittat

Eptimū ꝑceptū de ablatiuis abſolute poſitis

¶ Nota ꝙ ablatiui poſiti abſolute in ſignifica tione ꝯſequentiæ tum orationes plurimum dilucidāt tum ⁊ cum venuſtate ſermonis breuitatem afferunt Cum dum quando qui ſi niſi quia donec q̄uis nunqꝫ et pauca ſimilia creberrime poſt ſe requirunt orationē coniunctiuam quam alia oratio ꝯiunctiua ſequitur. in terdum vero indicatiua vel imꝑatiua eiuſdem tꝑis

¶ De præſenti

Virgilius Dum fata ſinant viuite leti.
Therenti⁹ Dum in dubio eſt animus paulo mo mento huc vel illuc impellit̄

¶ De ꝑterito

Si romano imperio carthago ter non rebellaſſet pe nitus deleta non fuiſſet
Si cœlum rueret nulla feſtuca maneret

¶ De futuro

Cum ego vixero dies fatatos moriar
Therentius Si ſenſero te quicqꝫ fallacie conari in priſtinum te dedam

¶ Omnis oratio cōiunctiua vel indicatiua præcedēte aliqua iſtaꝝ dictionū cū dum quādo ſi quia ⁊c̄. pulchre mutat̄ in duos ablatiuos abſolute poſitos quoꝝ vn⁹ ſit nominalis alter participialis

¶ Hic ſeruandum eſt ꝙ adiectiua oratio mutet̄ in par ticipia ſua præſentis temporis. Et paſſiua oratio in ꝑ ticipia præteriti tempotis quod participium trahitur ad omnem differentiam temporis ſcd̄m exigentiam ꝟ bi adiuncti. Et ideo talis ablatiuus in reſolutione mu tabitur in illud tempus cuius eſt verbum adiunctum.

¶ Exemplum.

Facerem hoc patre ſcribente id eſt ſi pater ſcriberet
Feciſſem hoc patre ſcribente id eſt pater ſcripſiſſet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Faciā hoc pr̄e ſcribēte id ē ſi pater ſcribet vel ſcripſerit
¶ Participia em̄ ſignificāt cum tp̄e limitabilit̄ vt ſtu
dens ꝓficio ſtudens ꝓfeci ſtudens ꝓficiā primū ſtudēs
eſt pn̄tis tp̄is ſecūdum p̄teriti tercium futuri

¶ Exemplum præcepti

¶ Grammaticus dicit

Qn̄ roma florebat ⁊ ſcipio affrican⁹ regēbat tūc reſpu
blica bn̄ gubernabat̄ ⁊ carthago penit⁹ delebat̄
Poſtq̄ʒ fluxiſſent pauci āni ⁊ pompei⁹ cū iulio diſſen
ſiſſet ſumma ciuil̄ diſcordia regēre cœpit. Qn̄ vero bel
lū parabat̄ ⁊ pōpei⁹ vincebat̄ iuli⁹ cæſar monarchiā im
perij romani ſol⁹ adept⁹ eſt. Iſtæ ſn̄iæ magis eleganter
exprimunt̄ mutādo ſuppoſitū ⁊ appoſitū in duos abla
tiuos ſic ¶ Orator eleganter
Roma florente atq̄ʒ ſcipione affricano cōſule reſpubli
ca bene gubernabatur.
Paucis fluentib⁹ annis pompeio ⁊ iulio diſſentiētib⁹
ſumma ciuilis diſcordia regēre cœpit. Bello vero pacto
et pompeio deuicto Juli⁹ cæſar monarchiā imperij ro
mani ſolus adeptus eſt.

O q̄d gerūdia ſup̄ia ⁊ p̄ticipia ſunt inuēta vt duo
vel aut plures act⁹ attribuant̄ vni ſuppoſito ſine
cōiunctione media ¶ Grāmatic⁹ inepte dicit
¶ Marc⁹ Cicero puerilib⁹ annis poetice vababat ⁊ po
ſtea ſolutā orationem amabat ⁊ p̄cepta dicēdi auidiſſi
me ꝓſequebat̄ qui mira īgenij claritate pollebat ⁊ op̄a
ſua multos ſaluabat ⁊ incredibili ſuauitate perorabat
¶ Hij ſex act⁹ vni dant̄ ſuppoſito q̄ hoc pacto venuſti⁹
ordinant̄. primū in p̄ticipio. ſecūdū in v̄bo. tercīū in ge
rūdio ponat̄. Et īterponēdo nec nō alios tres eodē mo
do ordinentur. ¶ Orator pulchre dicit
Marc⁹ Cicero puerilib⁹ annis poetice vacās voluenti
bus ānis ſolutā orationē amabat p̄cepta dicē di auidiſ
ſimi ꝓſequēdo. Nec nō mira claritate ingenij pollens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

oꝑa ſua multos ſaluabat incredibili ſuauitate ꝑorādo
Ctauū præceptum de gerundijs:
Gerūdia multo venuſtiꝰ ſine regimīe ponuntur
ſub cōueniētia triū ſicut adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū
¶ Elegantius dicitur
Ueni pariſius ſtudendi iuris cauſa
Audiende poetice gratia
Uado ad ſcribendos libros: Ad ſcribēdas lr̄as. Ad ſcri
benda volumina ¶ Quam ſi dicetur
Ueni pariſiꝰ cauſa ſtudēdi ius. gr̄a audiēdi poeticā
Uado ad ſcribēdū libros. ad ſcribendū lr̄as. ¶ Jta quo
ꝗ ornatiꝰ dicit̄. gerēdoꝝ bellaꝝ gr̄a venit prīceps ꝗ̄ ge
rēdi bella gr̄a venit. ¶ Sic audiendaꝝ fabulaꝝ locus
nō eſt eccleſia pulchtiꝰ dicit̄ ꝗ̄ audiēdi fabulas locꝰ nō
eſt eccleſia. ¶ Probat̄ autoritate
Ciceronis. Tu fac cupidus mei videndi ſis. non dicit
cupidꝰ me vidēdi ¶ Probat̄ autoritate ſcripture
Ad currendam viam ⁊ non ad currendum:
Jtem ad dandā ſcientiam ſalutis. ⁊ nō ad dandum.
¶ Hoc ī loco ꝑutile ē cōmemorare dr̄am gerundioꝝ in
di. do. dum. Et ꝙ gerūdia nullū caſum regāt ante ſe. ꝙ
hn̄t oēs caſus præt̄ vocatiuū in ſingulari ⁊ in plurali:
et ideo pn̄t cōſtrui cum caſibꝰ a ꝑte poſt ſine regimine
ſub cōueniētia triū ſicut adiectiuū ⁊ ſubſtantiuū
¶ Poſita ſunt exempla de gerūdijs in di: Jn qbꝰ clare
vides ꝯſtructionē eoꝝ cū noīc ſubſtātiuo ꝓcedente ſcꝫ
cauſa. gr̄a. locus. cupidꝰ ⁊c̄. ⁊ cū caſibꝰ ſequentibꝰ tanꝗ̄
adiectiua cū ſubſtātiuis. ¶ De gerūdijs in dum. Ua
do ad audiendā miſſam. Ad audiēdos ſermōes. Ad au
dienda mādata. Elegātius dictū eſt. ꝗ̄ vado ad audien
dum miſſam. Ad audiendum ſermones
Jta q̊ꝫ famulꝰ noſter iuit ad emēdos piſces. ad vēdēdas
veſtes. ad vidēda ſpectacula ¶ De gerūdijs in do.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Pro cōficiēdo ſermōe ꝓ cōficiēda ep̄l'a tota nocte labo
raui. ꝓ cōponēdis lr̄is totā noctē īſomnē duxi. Uenu
ſti⁹ dictū eſt ꝙ ꝓ cōficiēdo ſmonē. ꝓ ꝯficiēdo ep̄l'am ⁊c.
Jta etiā. Ex cōtinuādo ī poetica labore bonū delcābile.
Ex cōtinuādo diligent̄ mercatura bonū vtile. Et ex cō
tinuādo oīm ꝟtutū officio bonū honeſtum ꝯpat̄
¶ Gerundiū in dum ꝑpoſita illa ꝑpōne int̄ elegant̄ po
nit̄ loco p̄teriti ipfc̄i ꝯiūctiui ꝑpoſito iſto aduerbio dū
¶ Exemplū Jnter cœnādum multas audiui faceti
as id eſt dum cœnarem.
Jnt̄ ambulādū occurrit mihi ep̄s.i. dum ambularē
Gerūdia in do plærūq; cum ꝑpoſitione p̄cedēte. Et ſæ
pe ſine ea abſolute ponunt̄. Exēplum prioris
Qui reipublice gubernationē ſuſcipiūt facilitatē ī au
diēdo humanitatē in agēdo ꝓmptitudinē in ſatiſfaciē
do ſeruare debent Exemplum poſterioris
Nō autem reſpublicæ legiſperiti deficē debēt dicēdo cō
ſulēdo. perſuadēdo. iuuādo quoniā cōſultādo quid expe
diat inquirit̄. Jtē partes audiendo teſtes examinando
iuſticia amminiſtratur.
Gerūdia in dū ſæpiſſime cū eſt cōſtructa act⁹ neceſſita
tem important. Exemplum
Therentius. Jta res erat. faciendum fuit.
Jtem ſummū in rhetorica ſtudium habendum eſt.
Jn dei ſeruicio perſeuerandum eſt. id eſt neceſſe fuit
ita fieri neceſſe eſt habere ⁊ perſeuerare.
Jtē cum ea quidem ratione nati ſumus vt aliquid dig
num viro a nobis tractandum ſit.
Nō eſt igit̄ nob̄ negligēdū ſ; dilgēter nob̄ ꝓcurādū vt
officioſū ſp̄ aliq̄d ſit agēdum. Nec cōtra naturā eſt pu
gnādum vel in recto ꝓpoſito ſp̄ ꝑmanēdum eſt
Onum præceptum eſt de ſupinis
Priora ſupina conſtructionē petūt cum ꝟbis

ſignificãtibꝰ motũ ad locũ. ¶ Hic nota ꝙ v̾ba ſignificã
tia motũ ad locũ q̃ſi ĩdiffẽter ꝯſtruũtur cũ priori ſupĩo
cũ gerũdijs ĩ dũ ⁊ ꝑticipio futuri tꝑis ĩ rus. Nihil re
fert ſi dicas. Vado venatũ lepores. Vado ad venãdũ
lepores. Vado venaturꝰ lepores. ¶ Itẽ famlꝰ ibit vẽdi
tũ oleũ. Ibit ad vẽdendũ oleũ. ad vẽdẽda vina ⁊ ibit vẽ
diturꝰ oleũ. ¶ Poſteriora ſupĩa ꝯſtructionẽ petũt cũ
q̃buſdã adiectis paſſionẽq; potiꝰ q̃ꝫ actionẽ ſignificant
¶ Exẽpla ſunt. Hoc ẽ facile factu. i. vt fiat. Illud ẽ dif
ficile ĩtellcũ id ẽ vt ĩtelligat̃. Hæc fabula dig̃ ẽ auditu.
id ẽ vt audiat̃. ¶ Hic accipe ꝯ barbaros grãmaticos di
cẽtes ꝙ poſteriora ſupĩa ꝯſtruũtur cũ v̾bis ſignificãti
bꝰ motũ de loco. vt veĩo luſu. veĩo praſu ⁊c̃. ¶ Arguit̃
cõtra eos ꝑ v̾giliũ dicentẽ. Nec facil' viſu nec dictu af
fabil' vlli. ¶ Per therẽtiũ. Sum ex̃ noxã. ſꝫ nõ ẽ facile
excuſatu. ¶ Per tulliũ. Difficile dictu ẽ quantoꝑe cõ
cillet animos comitas affabilitaſq; ſermonis

Ecimũ p̃ceptũ de aduerbijs. ¶ Aduerbiũ ſæpe
nũero ĩmediate añ v̾bũ locet̃ niſi ſit ꝯꝑatiuũ vl'
ſuꝑlatiuũ qd venuſte ĩ fine ponit̃. ¶ Exẽpla ſunt
Fortit̃ pat̃s equꝰ currebat. Studioſe ioãnes laborabat
Sꝫ mei pr̃is equꝰ currebat fortiſſime. Ioãnes ĩ pc exi
ca laborat ſtudioſiſſime. Itẽ q̃ mihi diligent̃ mãdaſti fa
cẽ curaui ſtudioſiſſime. ¶ Aduerbiũ q̃ꝫ cũ poſitiuo ⁊
ſuꝑlatiuo. nunq̃ꝫ vero cum ꝯꝑatiuo venuſte ponit̃.
¶ Exẽpla ſunt. ¶ Qd multi hoĩes ⁊ q̃ꝫ pl'imi indocti g̃
uit̃ errãt ĩ via moꝝ. ¶ Et nõ q̃ꝫ plures hoĩes. ſꝫ bñ com
plures hoĩes errãt. Itẽ q̃ꝫ cito ⁊ q̃ꝫ certiſſime rogo faci
as ⁊ nõ q̃ꝫ citiꝰ ¶ Aduerbia poſitĩa ꝯꝑatĩa. ⁊ ſuꝑlatiua
elocutiões nr̃as pl'imũ exornãt ¶ Exẽpla ſunt
¶ Caute etiã prudent̃ cõmode liberalit̃ atq; magnifice
in ingr̃atu te ſꝑ habuiſti. ¶ Nec etiã accuratiꝰ neq; vi
riliꝰ vel cõmodiꝰ te fieri potuiſſꝫ q̃ꝫ actũ eſt. ¶ Qd pe
ritiſſime rctiſſiẽ atꝫ magnificẽtiſſiẽ rẽ publicã gubnaſti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

N decimum præceptum de participiis.

Participiū ponit̄ elegant̄ loco relatiui et ſui ꝟ bi pn̄tꝭ p̄teriti ⁊ futuri.ī rcō ⁊ obliq̄ ¶ Exēplū de rcō Ut loco hui⁹ ¶ Plærīqꝫ de re publica bn̄ meruerūt q̄ ſtipēdium nō accipiūt nec accipiēt vl' accœperūt Elegāti⁹ dicit. Plærīqꝫ de re.pu.bn̄ meruerūt nullum ſtipēdiū accipiētes l' accœpturi. ¶ Exēplū de obliq̄ Quā plīmos noſco ſcholaſticos q̄ nihil ꝓficiūt nec ꝓ ficiēt.ſ ꝫ tēp⁹ ⁊ expēſas ꝑdūt. ¶ Elegāti⁹ dt.q̄ꝫ plurios noſco ſcholaſticos nihil ꝓficiētes nec ꝓfecturos veꝝ ⁊ tēp⁹ ⁊ īpēſas ꝑdētes ¶ Cauſa hui⁹ p̄cepti ē q꞉ ꝑti cipiū īcludit ī ſe h⁹ relatiuū q̄ ⁊ ſuū ꝟbū Jaīt loco illoꝝ duoꝝ p̄t ante aliud ꝟbū collocari. Exēplū vt Amās id ē q̄ amat. Amatur⁹.i.q̄ amabit. Amat⁹.i.q̄ amat⁹ eſt vl' q̄ amabat̄. Amād⁹.i.q̄ amabit̄. Ex q̄ ſequit̄ ꝙ cadē ſnīa exprimit̄ per ꝑticipiū pn̄tis tp̄is et ꝟbum pn̄tis tp̄is. Itē per ꝑticipiū futuri tp̄is ī rus.⁊ ꝑ ꝟbū futuri tp̄is actiuū vel neutrale Ita etiā per ꝑticipium futuri tp̄is ī dus ⁊ ꝑ futuꝝ paſſiui ꝟbi. Iſta ꝑ diuerſa exempla p̄ceptorib⁹ pro pueris ſunt practicāda.

¶ Itē ſcipio affrican⁹ qui roman⁹ cōſul creabat̄ ꝓfuga uit hanibalē q̄ italiā deuaſtauit liberauit romā q̄ a bar baris opprimebat̄. In hac orōne tria ſunt relatiua cū ſuis ꝟbis loco quoꝝ elegāti⁹ participia ponunt̄

¶ Hoc pacto ſcipio affrican⁹ roman⁹ cōſul creat⁹ hani balē italiā deuaſtantē ꝓfugauit.atqꝫ romā a barbaris

Uñdecimū præceptū eſt de præpoſitionib⁹.

Si caſuale p̄pōnis ſit cōplexū ex adiectīo ⁊ ſub ſtātīo tū̄ ipſa p̄pō venuſte ponit̄ ī medio ¶ Exēpla ſūt

Maximas ad res iuſticia conducit.

Priuatiſſimo in loco ſpoliati ſumus.

Juſtis de cauſis malefici puniuntur

Ita quam ob rem.qua de cauſa.qua ex re.

¶ Præpoſitio nōnūqꝫ ſuo caſuali poſtponit̄. ¶ Exē

¶ Illud eſt negociū quo de multis ī locis indicatū eſt
Hic. eſt quo cum ſocietas eſt mihi gratiſſima
Ita quoq₃ ⁊ qui cum ꝓ quo cū. Etiā me cum te cum ſe
cū nobis cū vobis. cū quæ etiā pn̄t eſſe aduerbia ¶ Itē
Eaten⁹ quaten⁹ hactenus q̄ etiā pn̄t eſſe dcōnes. Et li
cet tulli⁹ ſæpenumero vtaṫ de. ⁊ cū poſt ſua caſualia nō
tamen in aliꝭs præpoſitionib⁹ illud imitādum eſt.
¶ Præpoſitio cum ſuo caſuali inter adiectiuū et ſub
ſtantiuū venuſte locatur Exemplum
Ut ſumma in mercanciꝭs exercendis induſtria requi
ritur. vide ſupra in fine primi præcepti
¶ Inter præpoſitionem ⁊ ſuum caſuale ornate geniti
uus ſi fuerit collocatur. ¶ Exemplum
Propter meritorū amplitudinem ego te colui. Ad re
gis palacium ꝑ viaꝝ multa diſcrimīa me trāſtuli
¶ De principis noſtri potētia multi multa loquūtur.
Erciūdecimum præceptum de interiectionib⁹.
Cum noſtris ſermonibus aliqnam leticiam væ
hementer aut triſticiam aut ammirationem vel indig
nationem aut ſpem. vel timorem ſignificare volumus
idipſum per cōiunctionē aptiſſime faciemus
¶ Per interiectiones mentis noſtræ ſignificam⁹ affe
ctus quib⁹ therētianæ comediæ aliorūq₃ comicoꝝ libri
pleni ſunt. quæ ſi geſtu voce atq₃ vultu recte fiant ma
gnam vim afferunt. ¶ Exemplum
¶ Tullius. Proch dꝭ imortales vbinā gentiū imus
quā rēpublicā habem⁹. in qua vrbe viuim⁹ ¶ Therēti⁹
Proch deū atq₃ hoīm fidē q̄d eſt ſi hæc nō cōtumelia ē.
¶ Uach q̄₃ infœlici cœloꝝ cōſtellatione nati ſum⁹ ſi tā
grauib⁹ moleſtiꝭs tāq₃ dura morte ſꝑ cruciari debeam⁹.
¶ Item Therētius. Ducit ſecum vnam virginem pa
pe facie honeſtā.
¶ Cū væhementē aliquē mētis cōcœptū explicare cu
pim⁹ aut rē mag̃ clarā ⁊ aptā demōſtrare volu⁹ ꝑ ỽba

multiplicata id efficē poterimꝰ ad quā rē ſniaꝝ ſinono
ma pl'imū valēt. ¶ Exēplū Ubi mētis ꝯceptꝰ nō di
co mētis affectꝰ ꝟbis ſimplicibꝰ explicaẗ. Om̄i lr̄aꝝ ꝟtu
tes tales eſſe ꝯſtat vt totꝰ mūdꝰ ex ipſis gubneẗ te hoꝛ
toꝛ atqꝫ rogo vt ad eas tibi ꝯpādas cures vt viꝝ ex ip
ſis te pſtātiſſimū reddas. ¶ Hæc ſnīa ſic ex ꝟbis cū
vehemētia multiplicari pt ¶ Om̄i lr̄aꝝ ꝟtutes tales
eſſe ꝯſtāt vt ī oīm potētiſſimoꝝ fama ſp̄ extiterīt vt ex
ipſis vniuerſus ṫraꝝ orb' gubneẗ exorneẗ adiuueẗ ⁊ ꝯſ
ueẗ nō ſolū te pl'imū hortoꝛ atqꝫ moneo. veꝝ etiā ꝓ ſū
ma nr̄æ familiaritatꝫ cōiunctiōe maxiop̄e te rogo oro et
obſecro vt ꝓ ipſis lr̄aꝝ ornamētis cumulatiſſime tibi
cōpandis tātop̄e cures. labores. īſudes īuigiles, atqꝫ icū
bes vt viꝝ ex ipſis te reddas pſtātiſſimū. ¶ Aliud ex
emplū Poſt deū noſtꝝ oīpotētē ⁊ parētes q̄ me genu
erunt nemīnē habeo q̄ꝫ magꝫ te diligā magꝫ excolā. ma
gis obſeruē. neqꝫ maiori q̄ꝫ te beniuolētia cōplectar.

Uartūdecimū eſt de anexi. ¶ Cū ꝑ noīa aut ꝟ
ba multiplicata nr̄am orōnē locupletare voluꝰ
id ſūme obſeruādū ē ꝙ orō ſp̄ creſcat ⁊ augeaẗ vt qꝺ ſe
quiẗ maiorē vim ⁊ efficatiorē hēat q̄ꝫ qꝺ p̄cedat ¶ Exē:
¶ Therētiꝰ in andria Adeo ne me ignauū adeo ingtū:
ant inhūanū aut veꝝ putes vt neqꝫ me ꝯſuetudo neqꝫ
amor. neqꝫ pudoꝛ cōmoueat. Therētiꝰ in eunucho Per
gis ne ſceleſta mecū ꝑplexe loq̄. Quid ais venefica: q̄d
ais ſacrilega. ¶ Aliud exēplū. Cū iuſticiā eāipſam
aptiſſime ꝯſtare videamꝰ ex q̄ opida ciuitates ꝓuīcie na
tiōes reḡ atqꝫ īperia gubnanẗ ꝯſuanẗ ⁊ āplificanẗ Om
nē igiẗ cogitationē diligētiā fortūas nr̄as atqꝫ nos ip
ſos totos libenẗ exponē debemꝰ vt eaipſa iurꝫ eq̄tas dili
genẗ excolaẗ. ¶ Itē hoc ī loco p̄cedētis p̄cepti exēpla
applicari pn̄t vbi ꝑ anexim dicunẗ. ¶ Rogo oro ⁊ ob
ſecro. Itē guberneẗ ⁊ exorneẗ adiuueẗ ⁊ cōſerueẗ. Itē
quē magis te diligā excolā obſeruem.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Uintū decimū eſt de cōparatiuis ⁊ ſuplatiuis.

Int̃ ꝯꝑatiuū ⁊ ſuplatiuū hoc inteſt. qn̄ ꝯꝑatiuū cū gtō plurali iūgim⁹ vtiq̃ ſolū int̃ duo locū habere. ſuplatiuū vero int̃ plura. Exemplum.

Manuū meaꝝ fortior ē dextra in ꝯꝑatiuo ⁊ nō fortiſſima ĩ ſuplatiuo. Ita q̊ȝ oculoꝝ meoꝝ acutior ē dexter ⁊ nō acutiſſim⁹ ¶ Ita ecōtrario digitoꝝ meoꝝ medi⁹ eſt lōgiſſim⁹ in ſuplatiuo ⁊ nō ꝯꝑatiuo ¶ Ex quo infert laurēti⁹ hāc ſacræ ſcripturæ orationē ineptā fides ſpes. charitas maior hoꝝ charitas qꝺ dicēdū fuiſſȝ maxima haꝝ vel maximū hoꝝ. Itē inepta ē qui maior eſt veſtꝝ ſit. vr̃m mīn⁹. cū dici debeat q̇ maxim⁹ eſt vr̃m ⁊c̃

¶ Multa ꝯꝑatiua recte locata nr̃as epiſtolas efficiunt ſplendidiores. Exemplum.

Ut ex oīb⁹ hoīb⁹ qui magnā tibi beniuolētiæ ꝯiūctionē ꝓfitent̃ vnū tibi potiſſimū adoptaſti q̇ dignitatē tuam magnope tueret̃. cui⁹ ſtudiū ꝓ laude tua illuſtrāda tm̄ extitiſſe cōſtat. vt neq̃ maiorē opam nec ſtudioſiorem curā. neq̃ promptiorē diligētiā neq̃ ardētiorē bn̄uolētiā quiſq̃ tibi p̄ſtare potuiſſet. Suplatiua ꝓpt̃ magnā reꝝ reſonantiā orōnes nr̃as reddūt ſplēdidiſſimas ſtilūq̃ noſtꝝ magis amplū longū ⁊ optimū

¶ Exēplū vt Ego Caius læli⁹ Scipione meo tam familiariſſime ſꝑ fretuſſum tā ſūmope eū dilexi vt ſūma cū ipo ſim familiaritate cōiunct⁹ Nec iiuria quū is ſūmū ſꝑ mihi amorē p̄ſtiterit ⁊ vigilantiſſimā ꝓ reb⁹ meis diligētiā declarauerit ⁊ āpliſſimā mihi libtatȝ magnificētiā patefecerit vt nullū ſummū hoīs amātiſſimi et liberaliſſimi officiū p̄termiſerit. neq̃ vllū maximū ꝓ ſalute mea periculū ſubterfugē voluerit. ¶ Compatiuo et ſuplatiuo nō incō mode longe ⁊ multo p̄ponūtur.

¶ Exemplum.

Juſticia alijs vtutib⁹ multo p̄clarior exiſtit. Marcus cicero præ cæteris lōge eloquētiſſim⁹ euaſit.

¶ Multū paꝝ modicū paulū paululū tātū q̄ntū bene
cū poſitiuo ſꝫ nunqꝫ cū ꝯꝑatiuo cōſtructionē petūt
Sꝫ multo pauco modico paulo tāto q̄nto cū ꝯꝑatiuo
et nō poſitiuo locent̄. ¶ Exemplū. Demoſthenes
græcoꝝ orator facundiſſim⁹ modico fuit tullio eloquē
tior ⁊ nō modicū: ¶ Quāto ſupiores ſum⁹ tanto
nos geram⁹ ſubmiſſius. nō autē tantū ⁊ quantum:
Itē hui⁹ anni frumēta paulo chariora fuere q̄ꝫ p̄ceden
tis. ⁊ nō paulū Quiſqꝫ cū ſuꝑlatiuo venuſte poni
tur nō cū poſitiuo ⁊ ꝯꝑatiuo. Exemplum
Ut optim⁹ quiſqꝫ ſapiētiſſim⁹. quiſqꝫ h̄ eſt vn⁹ quiſqꝫ q̇
eſt bon⁹. ⁊ vnuſq̇ſqꝫ q̇ ē ſapiēs. Et nō debet dici bonus
quiſqꝫ. ſapiēs quiſqꝫ. ¶ Itē nō dꝫ dici oēs optimi ⁊ cūc
ti ſapiētiſſimi Reprobat hic laurēti⁹ lactātiū dicētē
Nā et ſi ita eſſet placidiora q̄ꝫ aīalia Cum placidiora
oīa aīalia fuiſſet. ¶ Ut et ita duo req̄rūt ſuꝑlatiua
aut noīalia aut aduerbialia. aut alteꝝ noīale. alteꝝ ad
uerbiale. Exēplū Tulli⁹. Ut quiſqꝫ optime
græce ſciret ita eſſe nequiſſimū. Itē Ut quiſqꝫ animi
magnitudīe maxīe excellit. Ita maxime vult oīm prin
ceps eſſe. Quītilian⁹ qꝺ vt lōge optimū ita difficilimū
¶ Reprobat̄ hic donat⁹ dicēs vt q̇ſqꝫ miſer ē ita ſenior
videt̄. Ibi nullū ſuꝑlatiuū poſuit ſed cōfuſionē ex poſi
tiuo ⁊ ꝯꝑatiuo fecit q̄ oratio ita emendat̄ vt quiſqꝫ ma
xīe miſer ē. ita maxīe ſenex videt̄. vel vt quiſqꝫ miſerri
m⁹ ē ita amiciſſim⁹. Per cū poſitiuo. Et q̄ꝫ valde ſu
perlatīo iūgi debet ideq̄ꝫ pōderis ī ꝯpoſitiōe habent.
Sꝫ q̄ꝫ ꝑ quātū cū poſitiuo ſolo locet̄. Exēplū
Ut ꝑpulchre ꝑdocte ꝑ diligent̄. Et nō dicat̄ ꝑpulcher
rime ꝑdoctiſſime. ¶ Itē q̄ꝫ pulcherrīe q̄ꝫ doctiſſime q̄ꝫ di
ligētiſſime. Dicit laurēti⁹. Si alit̄ penes autores re
perit̄ ſibi abeſſe nō debet. qꝛ nō negat aliq̄n alit̄ factum
eſſe q̄ꝫ dicat ſed quod dicit id frequētiſſime factitatum
eſſe quidē apud doctiſſimos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Ecimū ſextū p̄ceptū de poſitiuis

Si poſitiua exaugere velim⁹ addam⁹ eis per ex vel p q̄ꝫ vel in primis. Exēplū Char⁹ mihi ſis et pioc̄ud⁹ vt aſſoles Princeps noſter perdocilis eſt ⁊ peraffabilis. ¶ Viri p quā ſplendidi in primis honore digni noſcunt. ¶ Negatio addit poſitiuo quam venuſte cōtrariā ſignificationē poſitiui tenēs ¶ Exē: ¶ Haud illepido ſmōe ſuū votū ꝯſequnt⁹ eſt id ē lepido ſermōe. Nō mediocrē laudē apud ſenatores tullius orando nactus eſt. id eſt magnā laudem.

Ecimū ſeptimū eſt de ꝓprijs epithetis

Laudē titulos cuilibet hoīm ꝓ q̄litate ſui ſtatus et meriti officij atqꝫ dignitatis aſſigr̄e p ꝓpria epitheta conandū eſt q̄ res ſi rite fiat ſummū nr̄o ſmōe ſplendorē afferet. Ad iſtud p̄ceptū bn̄ obſeruādū nedum in hoib⁹. vex ⁊ in alijs reb⁹ oib⁹ oportebit diligent̄ iſpicere ⁊ accurate cōſiderare q̄ ſit natura rex q̄ vis q̄ dignitas q̄ ve p̄ſtantia ⁊ excellētia qb⁹ notatis ⁊ cognitis tūc idoneas ꝓprias ⁊ cōueniētes adiectiuatiōes ī poſitiuo ꝯpatiuo vl' ſuplatiuo addem⁹ illax rerū ſubſtātiuis

Exemplū in ſpiritualib⁹. ¶ Scribendū eſt ſic.

Summo pontifici Sanctiſſimo ac btiſſimo pr̄i.
Cardinalib⁹ Reuerēdiſſimo ī chriſto patri
Epiſcopis ⁊ abbatib⁹ in poſitiuo. Ut reuerendo et venerando ⁊c.
Doctoribus theologiæ Celeberrimo viro doctori meritiſſimo.
Juriſtis doctorib⁹ Spectatiſſimo pōtifici iurꝫ interp̄ti
Inferioribus clericis. Prudenti vel prudentiſſimo diſcreto vel diſcretiſſimo.
Ita prouido vel prouidiſſimo Sapienti per docto Erudito vel eruditiſſimo.

¶ Exemplum in ſæcularibus. Scribendum eſt ſic

Imperatori. Uictorioſiſſimo ⁊ glorioſiſſimo roma

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

rorum imperatori diuo et ſemper auguſto
Regi franciæ Chriſtianiſſimo principi. N. dei gra tia francorum regi.
Alijs regibus Secretiſſimo inclitiſſimo illuſtriſſi mo victorioſiſſimo glorioſiſſimo
Ducibus Præclariſſimo ⁊ illuſtriſſimo principi.

¶ Exemplum

Comiti magno Illuſtri generoſo.
Baroni Generoſi magnifico ꝑpotenti
Militi Splendido generoſoqȝ viro. Vel Strenuiſ ſimo ⁊ ꝑpotẽti viro ſi bellicoſus ſit. Exẽplũ
Mercatori Spectabili.ſpectato.fidiſſimo.magnifi co ornatiſſimo officioſiſſimo integerrimo
Conſulibꝰ ⁊ burgimagiſtris Grauiſſimo.inſigniſſi mo.ꝑſtantiſſimo.peritiſſimo.clariſſimo.ſplẽdidiſſimo. probatiſſimo ⁊c. Equalibus
Dilecto vel dilectiſſimo chariſſimo fideliſſimo.cordia liſſimo facetiſſimo amantiſſimo

¶ De iſtis diuerſaꝝ ꝑſonaꝝ titulis habẽt in quodam ꝑ uo tractatulo quẽ ex diuerſis collectũ curaui.

¶ Aliud exemplum in laudem ciceronis

¶ Qm̃ in Marco Tullio Cicerone ſummo ⁊ celeber rimo q̃dẽ oratore tãto erat dicẽdi vis tãta eloquẽtiæ facultas.tãta agẽdi rõ tãtæqȝ cõſtabãt orõnis eiꝰ diui tiæ vt ĩ ipſo eſſz acutũ ĩgeniũ graues ſniæ Intẽta me moria atqȝ geſtꝰ oratoriꝰ vt oĩa poſſet aĩo ꝑcipe meõria cuſtodire rẽpublicã admĩſtrare ⁊ alia cætera gubnare Ergo ipſe cicero fuit diuĩa prudẽtia ĩſtructꝰ excellẽti ingenio ꝑditꝰ. Incredibili animi fortitudine munitus Ingẽti tꝑantia decoratꝰ maxima integritate cõditꝰ ſin gulari modeſtia illuſtratꝰ gratiſſimo humanitate ꝑpo litꝰ ⁊ vt oĩa cõplectar cunctaꝝ ꝟtutũ generibꝰ nobilita tus. ¶ Nõ ſolum hoĩbus veꝝ oĩbꝰ rebꝰ ꝑ ſuis naturis atqȝ preſtãtijs diligẽter cognitis adiungere debemus

ꝓprias ⁊ cōdignas adiectiuatiōes poſitiuas ꝯparatiuas et ſuꝑlatiuas ¶Sic dicimus

¶Cœlum ingenerabile incorruptibile ⁊ volubile.

Elementa generabilia ⁊ corruptibilia

Ignem calidum Aerem humidum ⁊ perſpicuum

Aquam frigidam Terram ſiccam

Niuem albam. Coruum nigrum Mare ſalſum

¶Hæc præcepta inter omnes doctiſſimos diuin⁹ ille Maro acutiſſime ſeruauit qui adeo cōfecte adeoqꝫ copioſe ꝓprijs epithetis ſua cōſperſit carmina vt vix verſiculus ſit qui nō mellis inſtar illoꝝ dulcedine roret aut ſententiaꝝ grauitate ſplendeſcat.

Ex bucolicis Virgilij

Patula	Fagus	Malum	cōtagium
denſa	corilus	Sacri	fontes.
Nuda	ſilex	opacum	frigus
Alta	cupreſſus	leuis	ſuſurrus
Lentum	viburnum	Alta	rupes
Amara	ſalix	palumbes	raucæ
ſtipula	tenuis	turtur	gemens
Dulce	aruum		
Dulces	nati	Cerui	leues:
Tener	agnus	piſces	nudi
Tener	fetus	poma	mitia.
Pinguis	victima	caſtaneæ	molles
Limoſus	iuncus	lac	preſſum.

Eneide Virgilij dicentis

Antrum	vaſtum	ſagittas:	celeres
Uentos	luctantes	timorem	mœſtū
Tempeſtates	ſonoras	mare	veliuolū
Arcem	celſam	mortem	pallidam
Noctem	atram	Lincem	maculoſam
Ignobile	vulgus	apros	ſpumātes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Ecimūoctauū ē exceptio a tercio p̄cepto. Orō pfecta nō solū in fine vbū semꝑ habebit verꝫ etiā signū aliqꝺ vniuersale. Aut comparatiuū aut suplatinuum nominalē vel aduerbialē

¶Exemplum de signo affirmatiuo

Quæ tu mihi mandasti perfeci omnia. Item mādato tuo obtemperant omnes

¶Exemplum de signo negatiuo

Hanc nisi mors mihi adimet nemo. Ego callidiorem hoīem vidi neminē ¶Exemplū de ꝯpatiuo

Ut pauco tempore petrus factus est multis laborib⁹ eloquentior. ¶Exemplum de suplatiuo

Longe aliis plato euasit doctissimus.

Item q̄ nobis p̄cepta sunt faciamus diligentissime

Ecimumnonum præceptum

In re leta verbis tristibus Et in re tristi verbis letis minime vtemur

¶Natura eñ non patit̄. vt cum graui aliquo merore premimur vborū oblectationi vacare possit animus. Rem igit̄ tristem vba tristia ⁊ rem letā leta decēt Hoc elegantissimæ testat̄ oratius dicens. Tristia mœstum. Uultum vba decent. Iratum plena minarum. Ludentem lasciua seuoꝝ seria dicta.

Igesimum ē de clausula finali materiæ nostræ

In fine nostræ orōnis aut eplæ opnēdum ē aliquid qꝺ auditorib⁹ rem gratam efficiat eorūqꝫ aīos væhementi⁹ ad id qꝺ petim⁹ alliciat

Curandū est vt epl'a nostra aliquo egregio dicto cōcludat̄ quo facto nequaqꝫ vlterius producat̄ ne gratia illa quam bene scribēdo. nacti sum⁹ perdat̄ Exemplū

¶Quod si feceris polliceor me fore nōmodo paratum verꝫ percupidum placere obtempare moremqꝫ gerere tibi si qñ erit quod potero tuis votis cōplacere

Quod si mearum precum gratia effeceris nunqꝫ me i

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

uenies facti fauoriſq́ʒ immemorem
Quod ſi feceris cogita nullam rem tam arduam quã pro te non putabo leuiſſimam modo in aliquo intelligo officium meum tibi profuturum: Si quid erit in quo poſſim. meo officio tibi placere cognoſces me tibi rebꝰ tuis amicum eſſe vt beniuolentia nemini tuorum cedam.
Hæc et multa ſimilia ex epiſtolis familiaribus tulij colligi poſſunt.

Elegantiaꝝ præcepta viginti finiunt

In impreſſura plateæ epiſcopi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
170 G 31